

DOSSIER | JORNADES | PARCHATE A MEDALLO

Nen jugant en una cortina d'aigua. Parque del Bicentenario. Medellín, Colombia.
Foto Pepe Navarro

Parchate a Medallo és el cicle d'activitats concebudes a partir de l'exposició *Medellín 2 mirades* que alberga actualment Casa Àmerica Catalunya . La mostra proposa un diàleg entre les fotografies del català Pepe Navarro i els textos de l'escriptor 'paisa'* Héctor Abad Faciolince sobre la ciutat colombiana de Medellín.

En parlache*, *Parchate a Medallo* significa "gaudeix de Medellín", per aquest motiu aquest cicle d'activitats ofereixi la lectura que artistes, escriptors , periodistes i personalitats tenen sobre la localitat colombiana. Un programa pluridisciplinar que permet acostar-nos a la realitat de Medellín a través de la seva gent, la seva música, la seva literatura i tot el seu esdevenir cultural.

Les activitats tindran lloc a la seu de Casa Àmerica Catalunya entre els mesos de febrer i març de 2014 excepte el concert Americanito, que se celebra al Harlem Jazz Club i el Club de Lectura Barcelona - Medellín, convocat al CCCB.

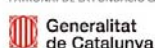
*Paisa: nom col·loquial que reben les persones nascudes a Antioquia.

*Parlache: argot que es parla a Medellín.

Casa Àmerica Catalunya
C/Còrsega 299, entresol. Barcelona
www.americat.com

PATRONAT DE LA FUNDACIÓ CASA ÀMERICA CATALUNYA

INSTITUCIONS I EMPRESES COL·LABORADORES

PROGRAMA

PARCHATE A MEDALLO
"GAUDEIX DE MEDELLÍN EN PARLACHE, PARLA UTILITZADA A LA CIUTAT"
Activitats paral·leles a l'exposició *Medellín 2 mirades*

- **19 de febrer / 20H**
Històries dels carrers de Medellín: una aproximació als "pelaos". Presentació de la novel·la *Kalimán* amb intervencions del seu autor, Àngel Burgas; l'escriptor Jordi Sierra i Fabra; l'actor Xavi Sais; i l'editor Jordi
- **9 de març / 20H**
Medellín com a territori literari. Conversa entre l'escriptor Sergio Álvarez i el director de programes de les Biblioteques de Barcelona, Juanjo Arranz. Intervenció per videoconferència del periodista i també escriptor Pascual Gaviria.
- **15 de març / 19H**
Americanito. Concert del cantautor de Medellín Alejo García en el marc del Festival BarnaSants
Lloc: Harlem Jazz Club (C/ Comtessa de Sobradí, 8) / 10 €
- **16 de març / 20H**
Medellín: Projectes culturals amb impacte social. Taula rodona amb la participació de Teresa Martín, artista visual; Santiago Vélez, artista plàstic; Erika Börjesson, coordinadora de projectes culturals; Àngels Villar, productora DocsBarcelona+Medellín, i Alejo García, músic.
- **21 de març / 18.30H**
Club de lectura Barcelona-Medellín. Conversa sobre la novel·la *El mundo de afuera* de Jorge Franco en el marc de Kosmopolis. **Lloc:** CCCB (C/Montalegre, 5)
- **23 de març / 20H**
Medellín a escena. Lectura dramatitzada sota la direcció de Alfredo Alonso.
- **30 de març / 20H**
Cloenda de l'exposició Medellín 2 mirades amb l'autor dels textos de la mostra, l'escriptor Héctor Abad Faciolince, qui també presentarà la seva novel·la *La Oculta*.

PATRONAT DE LA FUNDACIÓ CASA AMÉRICA CATALUNYA

“Les estoy hablando de una ciudad que nunca tuvo murallas, que no sufrió la peste, que nunca fue pisada por un virrey, ni visitada por Bolívar o Santander [...] capital del oro, del café, de la industria y, finalmente, de la cocaína, a finales del siglo pasado. Hoy quisiera ser la ciudad de la educación, la innovación y la esperanza.”

Héctor Abad Faciolince a *Medellín que estás en el cielo*

Dijous 19 de febrer | 20 h

Casa Amèrica Catalunya

Històries dels carrers de Medellín: una aproximació als 'pelaos'

Àngel Burgas con chicos de Medellín. Foto cortesía Àngel Burgas

Presentació de la novel·la *Kalimán a Jericó* (Bambú , 2014) amb intervencions del seu autor, Àngel Burgas; l'escriptor Jordi Sierra i Fabra; l'actor Xavi Sais i l'editor Jordi Martín.

Identitat, conflicte social i projecció de futur convergeixen en aquesta novel·la que neix arran del viatge que el seu autor, Àngel Burgas, va realitzar a Medellín convidat per la Fundació Taller de Lletres Jordi Sierra i Fabra.

En aquesta primera sessió del cicle Parchate a Medallo, comptarem amb testimonis dels 'pelaos'* amb imatges i àudios sobre la crua realitat de la vida d'aquests xavals desprotegits i, també, dels seus processos de reinserció i l'horitzó de noves oportunitats.

“Los silleteros, algunos de edad avanzada, cargaban a sus espaldas enormes monumentos de flores que estallaban en el aire como fogonazos de naturaleza sobre el asfalto”.

Àngel Burgas a *Kalimán en Jericó*.

*Pelaos: nens del carrer

Intervenien:

Àngel Burgas

Escriptor especialitzat en literatura juvenil. La seva novel·la *Noel te busca* obtenir el premi *Crítica Serra d'Or 2013*, el Protagonista Jove 2014 i va ser finalista del Premi Nacional de Literatura infantil i Juvenil del Ministeri de Cultura espanyol. La seva última novel·la *Kalimán a Jericó* és un retrat de la infància del grup de joves trets dels carrers que va conèixer a la Fundació Far de Jericó gràcies a la Fundació Taller de Lletres Jordi Serra i Fabra de Medellín.

Jordi Serra i Fabra

Escriptor especialitzat en literatura infantil i periodista musical. Compta amb més de 8 milions de llibres venuts, sent un dels 10 autors més llegits per escolars a Espanya. El 2004 crea la fundació Taller de Lletres Jordi Sierra i Fabra a Medellín. Aquest projecte social rep el Premi IBBY - Asahi de Promoció de la Lectura 2010 pels seus programes destinats a infants i joves amb vulnerabilitat cultural.

Xavi Sais

Actor de teatre i televisió. Des de 2004 forma part *Els Joglars*, companyia de teatre catalana amb més de 45 anys d'història. Al costat d'ells ha participat en sis obres presentades a Europa i Amèrica Llatina.

Jordi Martín

Editor, llicenciat en Traducció i Interpretació per la Universitat Autònoma de Barcelona i Diploma de postgrau en edició de la Universitat Pompeu Fabra. Compagina la seva feina d'editor en el segell Bambú amb el de traductor literari d'anglès i francès al català i l'espanyol. Va rebre el Premi Ciutat de Barcelona 2013 per la versió catalana de l' *Écume des jours*, de Boris Vian, publicada a Viena Edicions.

Dilluns 9 de març | 20 h

Casa Amèrica Catalunya

Medellín com territori literari

Centre de Medellín. Foto Pepe Navarro

En aquesta segona sessió de *Parchate a Medallo* l'escriptor colombià Sergio Álvarez i el director de programes i cooperació de les Biblioteques de Barcelona Juanjo Arranz conversen amb el periodista, i també escriptor, Pascual Gaviria, sobre les obres que tenen a Medellín com a escenari literari. Autors com Fernando Vallejo, Jorge Franco, Tomás González, Héctor Abad Faciolince i altres veus menys conegudes d'aquest costat de l'Atlàntic com José Libardo Porras, Maria Cristina Restrepo o Luis Miguel Rivas seran els escriptors a través dels quals ens apropiem a la capital paisa.

“Repartí varias cartas y como al mediodía estaba otra vez en el Parque de Berrío. Me paré en el atrio y miré la dirección del último sobre de la mañana. Lo guardé y subí por la calle Colombia con el sol en la cara, el miedo en la espalda y la gana en los ojos”.

Luis Miguel Rivas en *Los amigos míos se viven muriendo*

Intervenen:

Sergio Álvarez

Escriptor, periodista i guionista colombià. La lectora, la seva primera novel·la, va rebre el premi Silverio Cañada a la Setmana Negra de Gijón el 2002. Posteriorment va ser adaptada per a la televisió i també va ser portada al cinema sota la direcció de Riccardo Gabrielli. Altres novel·les seves són *Mapana*, llibre juvenil que el va catapultar com el "Horaci Quiroga del segle XXI" i *35 morts*, en la qual narra els anys compresos entre 1965 i 1999 de la història més recent de Colòmbia, la dels paramilitars, els crims d'Estat, les matances de camperols i la corrupció.

Juan José Arranz

Director de programes i cooperació de les Biblioteques de Barcelona. Des de l'any 2001 s'encarrega d'organitzar els continguts culturals i de lectura de les 40 biblioteques de la ciutat. La seva primera aproximació a Medellín va ser literària: Fernando Vallejo el va captivar amb la seva novel·la *La virgen de los sicarios*. Aquesta primera passió literària i el descobriment de molts dels autors que la capital antioqueña ha anat presentant al món, s'ha acompanyat d'experiències professionals amb les Biblioteques de Medellín en un treball conjunt d'intercanvi de coneixements.

Pascual Gaviria

Va néixer a Medellín en 1972. Advocat de la Universitat dels Andes. Escriptor i periodista. Columnista dels diaris *El Mundo*, *El Colombiano*, *El Espectador*, de les revistes *Cambio* i *Universidad de Antioquia* i col·laborador del diari alternatiu *Universo Centro* de Medellín. Va publicar el seu primer llibre, *Pacientes caligráficas*, en 1999. La seva obra poètica ha estat reconeguda amb diversos premis com el Departamental de poesia de Antioquia concedit pel Ministeri de Cultura el 1999.

Diumenge 15 de març | 19 h | 10 €

Harlem Jazz Club (c/ Comtessa de Sobradíel, 8)

Americanito. Concert

Alejo García

En el capítol de la col·laboració que Casa Amèrica Catalunya té amb el Festival Barnasants, *Párchate a Medallo* s'inclou en aquest cicle d'activitats paral·leles a l'exposició *Medellín 2 mirades* el concert *Americanito*, del cantautor "paisa" Alejo García.

Alejo García proposa una experiència de mestissatge sonor i conceptual entre la tradició popular americana i el món contemporani. Les seves lletres expressen una visió narrativa de la història de Colòmbia i d'Amèrica Llatina i aconsegueixen pintorescs paisatges sonors. García ha publicat quatre treballs que reinventen l'estètica tradicional, l'últim dels quals és *Americanito* (LaMusicaFM, 2013), on mostra una fórmula que aposta per la reconstrucció dels imaginaris sonors del gran territori americà.

Sessió en el marc del Festival Barnasants. www.barnasants.com

*"Desde lejos se ve
la ciudad de los olvidos
desde arriba voy llegando
al país de los retazos"*

El país de los retazos,
cançó de **Alejo García**

Alejo García.

(Medellín, 1975). Cantautor colombià. Va ser presentador de la sèrie musical "Fonorama" de Canal O i "Festivaliando" de Señal Colòmbia. Membre de la Fundación Barrio Colombia, de la Corporació Cantandina, del Col·lectiu Dándole Cuerda, dels Latin Grammy i un dels fundadors de la USM. Ha realitzat concerts en diversos països llatinoamericans, a Espanya, Estats Units i Àustria. El 2009 el seu disc *Interior* va ser preseleccionat per als Latin Grammy i catalogat com un dels 10 millors discos de l'any a Colòmbia per la Revista Setmana i nomenat cantautor de l'any per la mateixa. El 2012 va ser seleccionat com un dels 10 joves excel·lents de Colòmbia en la categoria Assoliments Culturals, reconeixement atorgat per la JCI Colòmbia. La cançó *Peregrino de tu Cielo* de l'àlbum *Americanito*, acaba de ser inclosa en un compilat de músiques dels Andes del segell Putumayo World Music.

Dilluns 16 de març | 20 h

Casa Amèrica Catalunya

Medellín: projectes culturals amb impacte social

Grupò Son Batá. Comuna 13, Medellín. Foto Pepe Navarro

En aquesta sessió centrem la mirada en diversos projectes culturals que han incidit en el desenvolupament social de Medellín, iniciatives que contribueixen a la convivència i la qualitat de vida dels habitants de la ciutat i que donen lloc a una nova societat en el context del desenvolupament humà sostenible.

En aquesta taula pluridisciplinària Teresa Martín presentarà el projecte "DiccionarioMedellín" producte de la seva residència artística a la Casa Tres Patios; Erika Börjesson parlarà sobre els Laboratoris Comunes de Creació, iniciativa de la xarxa d'Arts Plàstiques de l'Ajuntament de Medellín; Àngels Villar abordarà l'impacte social que ha tingut el DocsBarcelona + Medellín; Alejo García, exposarà algunes de les iniciatives en l'àmbit musical a Medellín i com estàn contribuint en el procés de transformació que viu la ciutat en els últims anys i Santiago Vélez explicarà el treball que darrere del desenvolupament comunitari es realitza des del Centre Cultural Moravia a través de les pràctiques artístiques. La taula estarà moderada per Manel Vila qui ha liderat alguns dels programes d'intercanvi entre Medellín i Barcelona.

Com la relació entre Barcelona i Medellín és llarga i fructífera, i moltes les transferències de coneixements, també han estat nombroses les persones, catalanes i 'paisas' que d'una o altra manera han participat en aquest procés i enfortit els vincles entre les dues ciutats. És per això que per a aquesta sessió també comptarem, a través d'una fila 0, amb les reflexions de **Montse Armengou**, periodista i documentalista, **Assumpta Bailac**, gerent de les Biblioteques de Barcelona, **Jordi Sierra i Fabra**, escriptor, **Dani Caracola**, músic i gestor cultural, **Zulma Sierra**, periodista, **Julián Figueres**, director de la Biblioteca Vapor Vell, i **Alba Lucía Reinoso**, treballadora social.

"De foco en foco se fue haciendo una galaxia, y una noche vimos todas las montañas alumbradas: Medellín se desbordó del valle, y como osado ciclista se fue a subir y a bajar montañas".

Fernando Vallejo en *Los días azules*

Intervenien:

Teresa Martín

Va néixer a Madrid el 1971. Llicenciada en Ciències de la Informació, diplomada per l'ECAM - Escola de Cinema de Madrid i Màster en Arts Digitals MUAD. El seu treball se centra en el vídeo i la instal·lació. La seva obra ha estat exposada en diversos centres i festivals com l'International Video Festival (Busan), Parc Lage (Rio de Janeiro), L'Escorxador (Elx), Centre Arts Visuals (Amposta) o Espai MenosUno (Madrid). En el camp del vídeo en directe, ha mostrat els seus projectes a la Galeria SET de València i a l'Institut Cervantes Pequín; amb el col·lectiu LUMA ha participat en diversos festivals. Al REC'11 van obtenir el primer premi en el concurs de Live Cinema. En 2013 va ser creativa resident a Casa Tres Patios a Medellín.

Santiago Vélez

Va néixer a Medellín en 1972. Mestre en Arts Plàstiques amb especialització en Estètica per la Universitat Nacional de Colòmbia. Ha exercit com a docent investigador al Departament d'Arts Visuals de la Universitat d'Antioquia. Va ser co - director i fundador de la Casa Tres Patios a Medellín. Va ser director del Centre de Desenvolupament Cultural Moravia a Medellín, des del qual es treballa pel millorament de l'educació i el desenvolupament comunitari de la ciutat a través de les pràctiques artístiques.

Erika Börjesson

Llicenciada en Publicitat amb MBA en Empreses i Institucions Culturals. Va ser gestora cultural a Casa Tres Patios i coordinadora general de Laboratorios Comunes de Creación, projecte de l'Alcaldia de Medellín. Entre 2011 i 2014 va realitzar un treball de recerca per diferents països d'Amèrica Llatina on va entrar en contacte amb diversos projectes culturals amb impacte social. És fundadora de Viajelogia, on es dedica a inventar, gestionar i produir projectes culturals que exploren noves formes de construir societat.

Àngels Villar

Productora executiva de l'àrea de producció i responsable de l'àrea de formació de l'empresa internacional amb focus en el sector documental Parallel 40. Ha dirigit durant 2 anys l'empresa Parallel 40 Colòmbia. Productora executiva del Festival Internacional de Cinema Documental DocsBarcelona + Medellín en els seus 2 primeres edicions i d' El Documental del Mes a Colòmbia. Des de l'àrea de producció de Parallel 40 ha desenvolupat i produït més de 40 documentals, molts d'ells de joves realitzadors que s'inicien en el sector documental. Imparteix cursos i tallers de Desenvolupament de Projectes Documental i Producció Executiva.

Alejo García (ver pág. 7)

Dissabte 21 de març | 18:30h

CCCB (C/ Montalegre,5)

Club de lectura Barcelona-Medellín

Portada *El mundo de afuera*

El Club Internacional de Lectura Barcelona - Medellín, organitzat per Biblioteques de Barcelona amb la col·laboració de Casa Amèrica Catalunya, és una experiència de dinamització i foment de la lectura que deriva de la cooperació entre institucions, entitats, ciutadans i ciutadanes de les dues urbs, en el marc del conveni de cooperació Càtedra Medellín- Barcelona. Lectors de banda i banda de l'Atlàntic comparteixen en aquest espai les seves impressions literàries d'obres d'autors colombians i catalans.

L'arrencada de la nova temporada del Club tindrà com a llibre protagonista *El mundo de afuera* (Premi Alfaguara de Novel·la 2014) de l'escriptor medellinense Jorge Franco. Aquesta primera sessió del Club tindrà lloc en el marc de KOSMPOLIS i comptarà amb la participació de l'autor de l'obra a través de vídeo conferència.

“Desde la ventana, Medellín se ve como un pesebre de diminutas luces enquistadas en la montaña, que titilan como estrellas”.

Jorge Franco en *El mundo de afuera*

Jorge Franco.

Va néixer a Medellín (Colòmbia) el 1962. Va realitzar estudis de literatura a la Universitat Javeriana i de cinema a The London Film School, al Regne Unit. Amb el seu llibre de contes *Maleït amor* va guanyar el Concurs Nacional de Narrativa Pere Gómez Valderrama, i amb la novel·la *Mala noche* va obtenir el primer premi en el XIV Concurs Nacional de Novel·la Ciutat de Pereira i va ser finalista en el Premi Nacional de Novel·la de Colcultura . La seva novel·la *Rosario Tisores* guanyar la Beca Nacional de Novel·la del Ministeri de Cultura , va ser guardonada amb el Premi Internacional de Novel·la Dashiell Hammett 2000 (Gijón , Espanya) , i ha estat traduïda a més de quinze idiomes i portada amb èxit al cinema i la televisió . L'adaptació cinematogràfica de la seva novel·la *Paradís Travel* (2001) es va convertir en una de les pel·lícules més taquilleres del cinema colombià . *Melodrama* (2006) va ser adaptada al teatre i editada en tota Hispanoamèrica. La seva última novel·la és *El mundo de afuera* (Premi Alfaguara de novel·la 2014).

Medellín a escena. Lectura dramatitzada

Parque de la Luz (antigua Plaza Cisneros). Edificio Carré. Medellín.

Foto Pepe Navarro

A partir del pròleg escrit per Héctor Abad Faciolince per al llibre *Medellín que estás en el cielo*, el director cubà Alfredo Alonso crea una proposta teatral que apropa els espectadors a la capital dels paisas. La dramaturgia i posada en escena, creades expressament per a les jornades **Parchate a Medallo**, també es construeixen a partir dels testimonis d'alguns habitants de la ciutat i d'altres veus de la narrativa i la poètica 'paisa'. Fragments literaris d'autors com Gonzalo Arango, Jorge Franco, Manuel Mejía Vallejo, poemes de Jaime Jaramillo Panesso, cançons del cantautor Carlos Palacio (Pala) i reportatges del diari alternatiu *Univers Centre* se sumen a aquesta lectura dramatitzada on quatre personatges quotidians de la ciutat interactuen amb el públic per explicar què hi ha en aquest vall envoltada de muntanyes.

*“En Barrio Triste también estaban el tango y el aguardiente
y la libertad de vivir sin aparentar. Las uñas sucias,
el pelo engrasado, la ropa sudorosa...”*

Alfonso Buitrago en *El hombre que no quería ser padre*

Alfredo Alonso .

Llicenciat en Arts Escèniques per l'Institut Superior d'Art de l'Havana, ha treballat com a actor i director de teatre, així com en el cinema i la televisió. Entre els seus principals treballs com a actor destaquen les obres *La Marquesa Rosalinda*, *Somni d'una nit d'estiu*, *Les bruixes de Salem* i *Vagos rumors* on va interpretar al poeta José Jacinto Milanés, treball pel qual va rebre el 1997, el Premi d'Actuació de la Unió d'Escriptors i Artistes de Cuba, i el Premi ACE, de l'Associació de Cronistes d'Espectacles de Nova York. Ha actuat a més en la telenovel·la *Salir de noche*, i en la pel·lícula *Miradas*. Ha dirigit diverses posades en escena com *Dos viejos pánicos*, *Pablo Neruda viene volando* i *A la orilla del mundo*, aquesta última construïda a partir de diversos textos del poeta mexicà Octavio Paz.

Ficha artística del espectáculo

Dirección: Alfredo Alonso

Dramaturgia: Cristina Osorno

Asesoría temática: Alba Lucía Reinoso

Intérpretes: Viviana Suárez

Cristina Osorno

William Arunategui

Fernando Franco

Dilluns 10 de març | 20 h

Casa Amèrica Catalunya

Cloenda de la exposició *Medellín 2 mirades i presentació de la novel·la La Oculta*

Visión nocturna de Medellín

Fto Pepe Navarro

Per a la clausura de l'exposició *Medellín 2 mirades* i de les activitats del cicle *Parchate a Medallo*, Casa Amèrica Catalunya comptarà amb la presència d'Hector Abad Faciolince, autor dels textos de la mostra.

Així mateix, l'autor colombià presentarà la seva darrera novel·la *La Oculta* (Alfaguara , 2014). Un recorregut per 150 anys d'història antioqueña a través d'una hisenda i la família que l'habita. Una novel·la inspirada en les vivències de l'autor a la finca dels seus besavis i en el llac *La Oculta*, tot ficat dins de la història d'un poble molt particular, Jericó, situat a quatre hores de Medellín.

“...los ahogados de La Oculta, los grupos guerrilleros y paramilitares que actuaban por allá, las fondas, los caballos, los pájaros, las vacas. Los colores, lo que se comía.”

Héctor Abad Faciolince

Intervenen:

Héctor Abad Faciolince

Escriptor , traductor i periodista. Va néixer a Medellín en 1958. És columnista i assessor editorial del diari El Espectador. També col·labora amb múltiples publicacions internacionals com El País d'Espanya i el NZZ de Suïssa. Forma part del consell rector del Premi Gabriel García Márquez de Periodisme organitzat per la Fundación Nuevo Periodismo Iberoamericano. En la seva carrera com a escriptor i periodista ha obtingut diversos reconeixements però potser el seu llibre més celebrat és *L'oblit que serem* , guanyador del Premi Casa d'Amèrica Llatina a Portugal i el Premi Literari de Drets Humans de 2012 que concedeix l'Oficina a Washington per a Afers Llatinoamericans (WOLA , per les seves sigles en anglès) i la Universitat de Duke.

MEDELLÍN A LA BIBLIOTECA DE CASA AMÈRICA CATALUNYA

Librería en el Pasaje La Bastilla. Medellín
Foto Pepe Navarro

Amb motiu de l'exposició *Medellín 2 mirades*, la Biblioteca de Casa Amèrica Catalunya ha preparat una guia de llibres, música i pel·lícules sobre Medellín. El material està disponible per a consulta i préstec.

Horari de la Biblioteca:

De Dilluns a Divendres de 10:00 a 14:00h. Tardes de Dilluns a Dijous de 16:00 a 20:00h.

Catàleg en línia: <http://www.americat.cat/ca/biblioteca>

Contacto: biblioteca@americat.cat

* Consultar disponibilidad en la Biblioteca

Medellín: Alcaldía, 2010

ARTE

Galeano H., Ángel

Débora Arango: el arte, venganza sublime
Bogotá: Panamericana, 2005

Navarro, Pepe

Medellín, que estás en el cielo
Barcelona: Lunwerk, 2014

Medellín en Barcelona

Barcelona: Ajuntament, 2006

Vasco, Irene

Un mundo del tamaño de Fernando Botero
Bogotá: El Navegante, 2001

Pedro Nel Gómez: mitos, minas y montañas

Bogotá: El Navegante, 1999

TEATRO

Correa, Jorge Ignacio

La pasión según el desarraigo
Medellín: La Alcaldía, 2012

Freydell, José Manuel

Amantina o la historia de un desamor
Medellín: Exfanfarria Teatre, 1998

Grisales, Jorge Iván

Dramaturgia del acontecimiento social I
Medellín: Universidad de Antioquia, 2012

Martínez Arango, Gilberto

Dramaturgia: tres obras para el Bicentenario
Medellín: Universidad de Antioquia, 2010

Restrepo David, Felipe

(comp.)
Dramaturgia antioqueña 1879 1963
Medellín: EAFIT, 2014

MÚSICA Y FOLKLOR

[CD] **75 mil voces** conectadas con la vida
Medellín: Alcaldía, 2010

García, Alejo

[CD] *Americanito*
Medellín: Barrio Colombia, 2012

Banda Sinfónica Juvenil de Medellín

[CD] *Compositores colombianos y tango*

Muñoz, José (il.)

Carlos Gardel: la voz del Río de la Plata
Barcelona: Libros del Zorro Rojo, 2010

Pala (Palacio, Carlos)

[CD] *El origen de las especias*
Colombia: USM, 2012

Puerto Candelaria

[CD] *Kolombian Jazz*
Medellín: Guana Records, 2002

[CD] *Llegó la banda*

Colombia: Merín Studios, 2005

¡Que viva la fiesta! : Crónicas de fiestas populares colombianas
Bogotá: Nuevo Periodismo Iberoamericano, 2009

Techerassi B., Samuel D.

Feria de las flores: 50 años
Medellín: La Alcaldía, 2008

Tierradentro

[CD] *Rumba colombiana*
Medellín: Alcaldía, 2008

CINE

Brand, Simon (dir.)
[DVD] *Paraíso Travel*
Barcelona: Filmax, 2009

Maillé, Emilio (dir.)
[DVD] *Rosario Tijeras*
Barcelona: Manga, 2006

Schroeder, Barbet (dir.)
[DVD] *La virgen de los sicarios*
Madrid: El País, 2006

Zimbalist, Jeff; Zimbalist, Michael (dirs.)
[DVD] *The two escobars*
Colombia: ESPN, 2010

POESÍA

Fleisacher, Esther
Canciones en la mente
Medellín: Fondo EAFIT, 2011

Franco, Gabriel Jaime
Diario del incierto
Medellín: La Alcaldía, 2008

González S., Catalina
Entre el mar y la montaña
Colombia: Artes y letras, 2014

Jaramillo Agudelo, Darío
Poemas de amor
Barcelona: Visor, 2013

[CD] *Poesía: en la voz del autor*
Colombia: FCE, 2003

Jaramillo Escobar, Jaime
Medellín en la poesía
Medellín: Instituto Tecnológico Metropolitano, 2006

Poemas principales
Valencia: Pre-Textos, 2000

Poesía sin miedo
Medellín: Tragaluz, 2011

Ramírez Gómez, Helí
Desde al otro lado del canto
Medellín: Tragaluz: Alcaldía, 2011

Roca, Juan Manuel
Los cinco entierros de Pessoa
Montblanc: Igitur, 2001

Biblia de pobres (Biblia pauperum)
Madrid: Visor libros, 2009

Torres, Anabel
Agua herida
Bogotá: Árbol de papel, 2004
En un abrir y cerar de hojas
Zaragoza: Prames, 2001

Poemas de la guerra
Barcelona: Árbol de papel, 2000

Vélez, Nicanor
La luz que parpadea
México: Sin nombre, 2004

NARRATIVA

Abad Faciolince, Héctor
El amanecer de un marido
Barcelona: Seix Barral, 2010

**Angosta*
Barcelona: Seix Barral, 2004

Asuntos de un hidalgo disoluto
Colombia: Alfaguara, 2007
Basura
Barcelona: Seix Barral, 2007

**Fragmentos de amor furtivo*
Colombia: Alfaguara, 1999

El olvido que seremos
Barcelona: Seix Barral, 2007

Traiciones de la memoria
Madrid: Alfaguara, 2010

Alzate Vargas, César
**Medellinenses*
Medellín: La Alcaldía, 2009

Arango, José Manuel
Prosas
Bogotá: Instituto Caro y Cuervo, 2013

Betancur, Jorge Mario
Déjame gritar
Bogotá: Planeta, 2013

Buitrago Lodoño, Alfonso
El hombre que no quería ser padre
Bogotá: Planeta, 2012

Burgas, Ángel
Kalimán en Jericó: pelaos de las calles, héroes de Medellín
Barcelona: Bambú, 2014

Cano Gaviria, Ricardo
El Pasajero Walter Benjamín.

Manizales: Universidad de Caldas, 2009

El Buitre y el ave Fénix, conversaciones con Mario Vargas Llosa.
Montblanc: Igitur, 2011

La Puerta del infierno.
Montblanc: Igitur, 2011

Castaño, José Alejandro
Zoológico Colombia: crónicas sorprendentes de nuestro país
Bogotá: Norma, 2008

Fleisacher, Esther
Canciones en la mente
Medellín: Fondo EAFIT, 2011

La flor desfigurada
Medellín: Hombre Nuevo, 2007

Las tres pasas y otras historias
Medellín: Universidad de Antioquia, 1999

Franco Ramos, Jorge
El mundo de afuera
Madrid: Alfaguara, 2014

Rosario tijeras
Barcelona: Mondadori, 2000

Santa suerte
Barcelona: Seix Barral, 2012

Gaviria, Víctor
La vendedora de rosas: guión cinematográfico
Medellín: EAFIT, 2012

González, Tomás
Abraham entre bandidos
Bogotá: Alfaguara, 2010

Los caballitos del diablo
Barcelona: Belacqua, 2006

La luz difícil
Madrid: Santillana, 2012

Primero estaba el mar
Bogotá: Norma, 2006

Hoyos, Juan José
**El cielo que perdimos*
Bogotá: Planeta, 1990

Jaramillo Agudelo, Darío
Memorias de un hombre feliz
Valencia: Pre-Textos, 2010

Porras Vallejo, José Libardo
Happy birthday capo
Colombia: Planeta, 2008
Historias de la cárcel Bellavista

Medellín: Universidad de Antioquia, 2004

Restrepo, María Cristina
Lo que nunca se sabrá
Bogotá: Planeta, 2011

Rivas, Luis Miquel
Los amigos míos se viven muriendo
Medellín: EAFIT, 2007

Mejía, Marco
Cuervo: Fiat mihi secundum verbum tuum
Medellín: Otraparte, 2011

Mejía Vallejo, Manuel
Aire de tango
Bogotá: Plaza & Janés, 1979

Los abuelos cara blanca
Bogotá: Planeta, 1991

La casa de las dos palmas
Bogotá: Planeta, 1990

El día señalado
Bogotá: Oveja negra, [s.a.]
Las noches de la vigilia
Bogotá: Instituto Colombiano de Cultura, 1975

Morales Henao, Jairo
Medellín en su narrativa
Medellín: Instituto Tecnológico Metropolitano, 2006

Piedrahíta Arroyave, Ignacio
Al oído de la cordillera
Medellín: Universidad EAFIT, 2011

Torres, Anabel
El origen y destino de las especies: de la fauna masculina paísa
Medellín: Pandora, 2009

Vallejo, Fernando
El cuervo blanco
Madrid: Alfaguara, 2012

El Desbarrancadero
Madrid: Alfaguara, 2001

Los días azules
Bogotá: Alfaguara, 2003

El don de la vida
Madrid: Alfaguara, 2010

Mi hermano el alcalde
Madrid: Santillana, 2004
La puta de Babilonia

México: Planeta, 2007
La virgen de los sicarios
Madrid: Punto de lectura, 2006

FOMENTO DE LA LECTURA

¡1,2,3, El Juego literario de Medellín otra vez!
Medellín: Taller de Letras Jordi Sierra i Fabra, 2011

El Conde letras Revista literaria
Medellín: Taller de Letras Jordi Sierra i Fabra, 2008-

Naranjo Vanegas, Inés
Agrupación de la literatura infantil y juvenil por temas o intereses lectores
Medellín: Comfenalco, 2008

Antología: 20 años del Juego Literario de Medellín
Medellín: Fundación Taller de Letras Jordi Sierra i Fabra, 2012

Ideas para formar lectores: 30 actividades paso a paso
Medellín: Comfenalco, 2009

Segundo Encuentro Nacional de Promotores de Lectura
Medellín: Comfenalco, La Alcaldía, 2009

Selección de libros infantiles y juveniles: criterios y fuentes
Medellín: Comfenalco, 2004

PROYECTOS CULTURALES

Aprendiendo de Colombia: cultura y educación para transformar la ciudad
Barcelona: Kreanta, 2008

Fenómenos comunales: red de artes visuales de Medellín (Laboratorios comunes de creación 2013)
Medellín: Alcaldía, 2013

Laboratorio Medellín: catálogo de diez prácticas vivas
Medellín: ACI, 2011

Medellín creativa: ocho experiencias comunitarias
Barcelona: Kreanta, 2013

Transformaciones: red de artes visuales de Medellín-Proyecto 2012

Medellín: Alcaldía, 2012

Plan de desarrollo cultural de Medellín, una ciudad que se piensa y se construye desde la cultura
Medellín: Alcaldía, 2011

OTROS TEMAS

Jaramillo Toro, Tatiana [et.al.]
Rutas secretas de Medellín
Medellín: Begón, 2013

Nieto, Patricia
Los escogidos
Medellín: Sílabas, 2012

Llanto en el paraíso: crónicas de la guerra en Colombia
Medellín: Universidad de Antioquia, 2008

Nieto, Patricia; Betancur, Jorge Mario (comps.)
Jamás olvidaré tu nombre
Medellín: La Alcaldía, 2006

Cañón M., Luis
El patrón: vida y muerte de Pablo Escobar
Bogotá: Colombia, 2002

Literatura Antioqueña clásica y moderna
<http://www.viztaz.com.co/litera/ autores/vz.html>

Londoño Vega, Patricia
Religión, cultura y sociedad en Colombia Medellín y Antioquia, 1850-1930
Bogotá: FCE, 2004

Salazar J., Alonso
No nacimos pa'semilla: la cultura de las bandas juveniles en Medellín
Bogotá: Planeta, 2008

Pablo escobar: el patrón del mal
Doral: Aguilar, 2012

Vallejo, Virginia
Amando a Pablo, odiando a Escobar
Barcelona: Debate, 2008

Dinámicas de guerra y construcción de paz: estudio interdisciplinario del conflicto armado en la Comuna 13
Medellín: Universidad de Medellín, 2008

